

ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ЗНАНЬ

Гусейнов Заур Алішах огли

*Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі», магістр*

Зейналзаде Ельвін Джаббар огли

*Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі», магістр*

Л. М. Шимановська-Діаніч

*Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
д. е. н., професор, науковий керівник*

Інтеграція економіки України у світовий економічний простір зумовлює об'єктивну необхідність підвищення рівня конкурентоспроможності економіки підприємств.

Конкуренція нерозривно пов'язана з конкурентними перевагами підприємства. Конкурентні переваги підприємства підтримуються та розвиваються завдяки постійним нововведенням, змінам, поліпшенням, що можуть впроваджуватися у будь-яку сферу діяльності підприємства, і стосуються створення його цінності. Визначення умов, що забезпечують конкурентні переваги підприємства та принципи їхнього формування, дозволили провести систематизацію джерел конкурентних переваг промислових підприємств за таких ознаках, як: рівень формування конкурентних переваг, сфера виникнення, зміст, ступінь новизни, можливість впливу підприємства, природа конкурентних переваг. Кожна ознака представлена групами конкурентних переваг.

Особливу увагу при систематизації джерел конкурентних переваг підприємства приділено їх природі. З цією метою нами виділено матеріальні та нематеріальні ресурси.

Матеріальні ресурси традиційно розглядалися як джерело конкурентних переваг підприємства.

Однак чітко вираженою сучасною тенденцією є участь матеріальних ресурсів підприємства у формуванні його конкурентних переваг тільки в комплексі з нематеріальними ресурсами, до

того ж при зростанні ролі останніх. Нематеріальні ресурси як самостійна категорія виділені не так давно. Вони не мають речовинної форми, але беруть участь у господарській діяльності і приносять прибуток.

Нематеріальні ресурси розглядаються нами як сукупність знань, які є у підприємства, що дає йому організаційні та правові можливості подальшого стабільного розвитку, формування й підтримки конкурентних переваг високого рангу, які пов'язані з наявністю кваліфікованого персоналу, патентів, сучасного менеджменту, довгострокових зв'язків зі споживачами, доброї репутації та ін. Найважливішою характеристикою нематеріальних ресурсів є нематеріальна форма їхнього існування.

Знання підприємства ідентифіковано як нематеріальний ресурс на основі визнання їх релевантності для досягнення цілей підприємства. Базу знань підприємства складають бази знань співробітників і підрозділів, стратегічних партнерів, їх теоретичні знання; результати творчої діяльності; уміння, навички.

Категорія «знання підприємства» є багатогранною. Вона поєднує знання співробітників підприємства, що включають професійні та персональні навички, уміння, думки, здібності, відчуття, досвід, способи комунікацій, ділові та особові контакти; знання членів інших організацій, які взаємодіють з підприємством.

Такі знання передаються підприємству при спільному вирішенні завдань, що пов'язані з відповідними сферами діяльності.

На сучасних підходах у менеджменті вивчення сутності знань дозволило нам провести структурування знань підприємства з урахуванням їхньої дуальної індивідуально-колективної природи та можливості відчуження від джерела виникнення.

Виділено й охарактеризовано знання: індивідуальні (явні та неявні), колективні (явні та неявні) і синтетичні.

Ґрунтуючись, нами виділено групи чинників (рис. 1), що впливають на виникнення знань підприємства: чинники використання внутрішнього потенціалу підприємства і чинники його ефективної взаємодії із зовнішнім середовищем та чинники оновлення та розвитку.

Чинники використання внутрішнього потенціалу	Чинники ефективної взаємодії із зовнішнім середовищем
1. Персонал 2. Технології і процеси 3. Фінанси	1. Клієнти 2. Конкуренти 3. Бізнес-партнери 4. Органи, що регламентують
Чинники оновлення та розвитку	
4. Інноваційна активність	5. Досягнення науково-технічного прогресу

Рисунок 1 – Чинники, що впливають на виникнення знань підприємства

Вплив груп чинників на виникнення знань підприємства характеризується системою показників, докладна характеристика яких представлена в роботі.

Ефективне використання знань підприємства в наш час є провідним для формування його конкурентних переваг порівняно із землею, капіталом і працею. Важливість знання, що зростає, є не просто додатковою змінною в процесі виробництва товарів: воно значно змінює правила гри.

Список використаних інформаційних джерел

1. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Д. Белл. – Москва, 1999. – 480 с.
2. Вечерковски Р. З. Управление корпоративным знанием на основе картины динамического ресурса / Р. З. Вечерковски // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2013. – № 4. – С. 35–42.
3. Рач В. А. Інформаційне забезпечення діяльності компанії в умовах економіки знань / В. А. Рач, О. В. Щипанова, С. С. Чугуєвець // Управління проектами та розвиток виробництва. Зб. наук. праць. – 2016. – № 1(6). – С. 106–112.
4. Савицкая Л. Управление знаниями: затянвшееся детство / Л. Савицкая // Управление компанией. – 2002. – № 8(92). – С. 56–61.